یادداشت

محمدرضا هادیلو

وضع نامطلوب فروش مطبوعات در استان‌ها

کافی است گذری به استان‌ها و شهرستان‌های بزرگ داشته باشیم تا شاهد باشیم که بیشتر مراجعه مردم به کیوسک‌های مطبوعاتی برای خرید روزنامه و مجله نیست و کیوسک‌هایی هم که فعالند بیشتر درآمدشان از فروختن سیگار و پفک و چیپس و آب معدنی و آدامس است.

با اینکه هر نسخه از روزنامه و مجلات با صرف هزینه‌های قابل توجهی برای چاپ و حمل به استان‌ها می‌رسد اما دکه‌داران معتقدند به خاطر فقر مطالعه و باز نشدن جای روزنامه و مجلات در کنار میز صبحانه افراد، بخش زیادی از مطبوعات برگشت می‌خورد. برگشتی که به خمیر شدن و تبدیل آنها به کارتن ختم می‌شود.

هر چند در تمام همایش‌ها و سمینارها و گردهمایی و نشست‌ها مسئولان از فرهنگی بودن و اختلاف فاحش ایرانیان در این زمینه با دیگر کشورهای دنیا خبر می‌دهند اما در عمل نه سطح کتابخوانی ایرانیان قابل دفاع است و نه تیراژ مطبوعات حرفی برای گفتن دارد و مهمتر اینکه هیچ مسئول و تصمیم‌گیرنده‌ای هم سعی نمی‌کند راهکاری برای تغییر این وضعیت ارائه کند. دکه‌های مطبوعاتی هم که به سوپرمارکت‌های کوچکی تبدیل شده‌اند و می‌توان انواع شارژ موبایل را از آنجا تهیه و خبرها را در گروه‌های مختلف رصد کرد!

در کنار مطبوعات سراسری، روزنامه‌ها و مجلات استانی و محلی هم با هزاران آرزو خود را به پیشخوان دکه‌ها می‌رسانند اما با بی‌توجهی مردم، آنها هم راهی جز خمیر شدن ندارند. در میان استان‌ها، اردبیل از جمله استان‌هایی بود که تا چند سال پیش وضعیت بسیار خوبی در فروش و مطالعه روزنامه‌ها و مجلات داشت اما گزارش‌ها نشان می‌دهد در حال حاضر از این حیث به شدت نزول کرده است. از سوی دیگر و بر اساس جامعه‌شناسی، مردم در شرایط سخت اقتصادی پیش از هر چیز، کالاهای فرهنگی را از سبد خانواده حذف می‌کنند که در این میان گویی مبلغ هزار و ۲هزار تومان آنقدر زیاد است که اکثر شهروندان قیمت بالای مطبوعات را دلیل نخریدن آن عنوان کنند. البته دکه‌داران هم اولین مسئله را قیمت عنوان می‌کنند، موضوعی که به هیچ عنوان برای کارشناسان و اساتید ارتباطات قابل پذیرش نیست.

اما تحقیقات میدانی نشان داده به صورت معمول روزنامه‌های ارزان‌تر که تیراژ بالاتری هم دارند بیشتر از سایر روزنامه‌ها به فروش می‌رود. یکی از دکه‌داران اردبیل هم علت فروش پایین مطبوعات را قیمت بالای آنها می‌داند و می‌گوید: «متأسفانه به دلیل درآمد پایین اغلب مردم اردبیل، روزنامه‌ای که به عنوان مثال ۲هزار تومان قیمت خورده به ندرت خریداری می‌شود.»

جالب است در تحقیق صورت گرفته مشخص شده فصول نیز در میزان فروش روزنامه ارتباط مستقیم دارند به طوری که در اردبیل به صورت معمول خرید روزنامه و مجله در تابستان و بهار بیشتر از فصول سرد سال است و سرما رغبت مردم برای مطالعه را کاهش می‌دهد.

با اینکه در دکه‌های واقع در مرکز شهر اردبیل می‌توان اغلب روزنامه‌ها را مشاهده کرد اما در مقابل در دکه‌های واقع در حاشیه شهر حتی خبری از تمامی روزنامه‌ها و مجلات نیست و به جای آن به راحتی ساندویچ و نوشابه و آب جوش عرضه می‌گردد.

به هر حال مشت نمونه خروار است و حال و روز بقیه شهرستان‌ها هم بهتر از اردبیل نیست. اگر سطح مطالعه در هر جامعه‌ای به عنوان یکی از شاخص‌های توسعه‌یافتگی مد نظر قرار می‌گیرد پس نباید این مهم در ایران مورد غفلت قرار گیرد.

تبریز میزبان مسابقات قرآنی کارکنان قضایی کشور

آذربایجان شرقی

رئیس ستاد برگزاری چهارمین دوره مسابقات سراسری قرآن کریم ویژه کارکنان قضایی از برگزاری چهارمین دوره مسابقات سراسری قرآن کریم ویژه کارکنان قضایی سراسر کشور در تبریز خبر داد.

حجت‌الاسلام مظفری گفت: چهارمین دوره مسابقات سراسری قرآن کریم ویژه کارکنان قضایی با حضور ۲۳۳ شرکت‌کننده از ۳۱ استان کشور به مدت دو روز از امروز در تبریز برگزار خواهد شد. حجت‌الاسلام مظفری با اشاره به توجه رئیس قوه قضائیه به مسائل فرهنگی و پیشگیری از جرائم، ابراز داشت: کارکنان دادگستری به سبب وظیفه‌ای که بر عهده دارند به‌صورت مستمر در معرض انواع تهدیدها هستند و مشکلات مراجعین به آنان منتقل می‌شود.

وی ادامه داد: ستاد برگزاری مسابقات از یک ماه قبل به‌صورت رسمی کار خود را آغاز کرده و کمیته‌های فنی و اجرایی، اطلاع‌رسانی، تشریفات، فناوری اطلاعات و امنیتی به‌منظور انجام هماهنگی‌های لازم و برگزاری شایسته مسابقات قرآنی تشکیل یافته‌اند. رئیس ستاد برگزاری چهارمین دوره مسابقات سراسری قرآن کریم ویژه کارکنان قضایی با بیان اینکه استان آذربایجان شرقی برای اولین بار میزبان چنین مسابقه ملی شده است، تصریح کرد: ۲۳۳ نفر در این دوره به رقابت می‌پردازند که از این میان ۲۱۰ نفر متسابقین عادی و ۳۲ تَن نفرات برتر دوره‌های قبل هستند. وی خاطرنشان ساخت: ۱۱۶ نفر از شرکت‌کنندگان در این مسابقه بزرگ قرآنی مرد و مابقی زن هستند که در هفت رشته مفاهیم، حفظ موضوعی، قرائت، ترتیل، حفظ جزء و حفظ کل قرآن کریم با یکدیگر رقابت می‌کنند.

تأکید استاندار سیستان و بلوچستان بر محافظت از منافع مرزنشینان

سیستان و بلوچستان

استاندار سیستان و بلوچستان در هفتمین جلسه کمیسیون مبارزه با قاچاق کالا و ارز استان که در استانداری برگزار شد، هر گونه سخت‌گیری در جهت تضییع فعالیت و حقوق مرزنشینان را مردود دانست و بر محافظت و صیانت جدی از منابع تأمین‌کننده منافع مرزنشینان تأکید کرد.

علی‌اوسط هاشمی گفت: مرز و مرزنشین یک فرصت اقتصادی و اجتماعی برای کشور است که تضییع حق مرزنشینان زمینه‌ساز اشتیاق به گریز از قانون و دسترسی به منابعی غیرقانونی را به دنبال دارد. وی در ادامه خواستار تشکیل کمیته‌ای متشکل از فرماندهی مرزبانی، اطلاعات، نیروی انتظامی و دبیرخانه مبارزه با قاچاق کالا و ارز استان برای آسیب‌شناسی و بررسی واقعیت‌ها و نقاط ضعف استان در امر مبارزه با قاچاق کالا و ارز شد. استاندار سیستان و بلوچستان ادامه داد: شناخت مبادی ورود کالا اعم از اسکله‌ها و معابر مرزی با استان‌های همجوار که تبدیل به نقاط امن برای قاچاقچیان شده باید شناسایی و راهکارهای لازم ارائه شوند. هاشمی مبارزه با قاچاق کالا و ارز را امری جدی خواند و گفت: مقام معظم رهبری شخصاً در مقوله مبارزه با قاچاق کالا و ارز ورود پیدا کرده‌اند که ورود ایشان حکایت از عمق نگرانی و تهدید جدی قاچاق کالا برای اقتصاد کشور دارد لذا به معنای حقیقی کلمه باید مبارزه کرد.

دارهای قالی یکی پس از دیگری جمع می‌شود

بی‌توجهی به صنعت فرش که می‌تواند یکی از راه‌های تحقق اقتصاد مقاومتی در ایران باشد، آمار بیکاران را بالا برده است

گزارش یک

مریم احمدی

مدت‌هاست تار و پود صنعت فرش دستباف در استان‌های مختلف کشور با بی‌رونقی گره خورده و قالیبافان استان‌های مختلف از یزد و اصفهان و کرمان گرفته تا لرستان و همدان که از دیرباز در این عرصه حرف‌هایی برای گفتن داشتند، سبب شده به دلیل رکود، عطای این صنعت را به لقایش ببخشند و با دارهای قالی وداع می‌کنند. صنعتی که قرن‌ها پیش از کنج خانه‌های روستایی و بعدها شهرها سر برآورد و بعد از رسیدن به شهرت جهانی حالا دوران سخت بی‌توجهی و رکود را سر می‌کند. در حالی که کارشناسان معتقدند صنعت فرش می‌تواند یکی از راه‌های تحقق اقتصاد مقاومتی در ایران باشد اما هر روز خبرهایی از به دار کشیده شدن دارهای قالی به گوش می‌رسد و این بار قرعه به نام قالیبافان همدان افتاده است.

قرن‌هاست که قالیبافان همدانی پشت دارهای قالی، تار و پود هنری را به هم می‌بافتند که از ارزش تجاری و اقتصادی بالایی برخوردار بود و در داخل مرزها و خارج از آن یکه‌تازی می‌کرد. هر استان با طرح و نقشه منحصر به‌فرد در این بازار رقابت خودی نشان می‌داد و در این میان بافندگان شهرهای مختلف همدان از جمله کبودرآهنگ با دست‌بافته‌های نقش «مهربان» در میان خریداران خارجی و داخلی محبوبیت داشت. حالا پس از گذشت چند صد سال از قدمت فرش منطقه‌ای مهربان، شهرت جهانی این بافته‌ها در پس بی‌توجهی به همسو شدن با بازار رقابت در حال فراموشی است. محصولی که بارها کارشناسان این حوزه اذعان کرده‌اند می‌تواند در صدر اقلام صادراتی قرار بگیرد به دلیل بی‌توجهی به لزوم بازاریابی و ارتقای سطح فروش و همچنین عدم حمایت دولت از فعالان این حوزه، دیگر در بازار جایی ندارد. شرایطی که سبب شده بافندگان میل و رغبتی برای تداوم فعالیت نداشته باشند.

رئیس شورای فنی فرش استان همدان با تأیید این موضوع می‌گوید: طی دو دهه اخیر بافت فرش تا حدودی از نظر کیفیت تنزل پیدا کرده است.

بنا به گفته حسین کندی تا پیش از این استفاده از رنگ‌های طبیعی و پنبه مرغوب و پشم طبیعی سبب مرغوبیت و بالارفتن دوام فرش‌هایی با نقش مهربان در همدان و در پی آن جلب توجه خریداران اروپایی و امریکایی شده بود اما به مرور در دو دهه اخیر به دلیل عدم حمایت‌های لازم از بافندگان، مواد شیمیایی و نامرغوب هم به تار و پود این بافته‌ها راه یافت. این مسئله در کنار بی‌توجهی به نیاز بازار و عدم ایجاد تنوع در طرح و نقشه و رنگ‌های متناسب با نیاز مشتریان امروز سبب شده فرش مهربان همدان رونق گذشته را نداشته باشد و بازارش را از دست بدهد.

■ در انتظار بازگشت به روزهای اوج!

با وجود اینکه طی سال‌های اخیر دست‌بافته‌های نقش مهربان همدان از لحاظ کیفیت و فروش با افت روبه‌رو شده و بخشی از بازار فروشش را از دست داده اما هنوز هم برخی مسئولان معتقدند با انجام اقدامات اساسی و البته حمایت‌های دولتی می‌توان فرش مهربان را به روزهای اوج بازگرداند.

رئیس شورای فنی فرش استان همدان ایجاد اتاق فکر تولید فرش برای بررسی فرصت‌ها و تهدیدها و حرکت همسو با بازار تقاضا را یکی از راه‌های نجات فرش استان از رکود و بی‌رونقی دانسته و می‌گوید: متأسفانه بازارهای خود را از دست داده‌ایم و امروز باید فاصله‌ها را کاهش دهیم تا به گذشته‌ای برسیم که از فرش مهربان در اروپا و امریکا به خوبی استقبال می‌شد.

کندی با تأکید بر اینکه ساماندهی فرش تنها از عهده اداره فرش سازمان صنعت، معدن و تجارت استان همدان برمی‌آید، پرداخت تسهیلات و پوشش بیمه‌ای را یکی از راه‌های رفع مشکلات بافندگان و رونق دست‌بافته‌های مهربان عنوان می‌کند. موضوعی که نه تنها در همدان بلکه به عنوان مشکل اصلی فرشبافان و فعالان این حوزه در سراسر کشور بارها مطرح شده اما مسئولان وقت وقعی به این مهم ننهاده‌اند.

این در حالی است که طبق بررسی‌ها بازارهای جهانی همچنان به دنبال خرید فرش‌های بومی و طرح‌های سنتی بافته شده با مواد طبیعی هستند. ضمن اینکه این صنعت به عنوان یکی از مؤلفه‌های تجاری می‌تواند نقش مؤثری در تحقق اقتصاد مقاومتی ایفا کند. در شرایطی که به دلیل تغییر اقلیم و خشکسالی در بسیاری از استان‌ها نقش کشاورزی و دامداری در اقتصاد کم‌رنگ‌تر شده است این صنعت می‌تواند به عنوان شغلی مکمل در اقتصاد ایفای نقش کند چراکه این هنر بدون نیاز به سرمایه هنگفت می‌تواند اشتغالزایی بالایی داشته باشد و با ویژگی‌های شاخص اقتصادی خود از جمله دارا بودن ارزش افزوده فراوان و ارزآوری قابل توجه سهم بسیاری در اقتصاد مقاومتی داشته باشد. با این حال گویا دولت سال‌هاست چشم بر این ظرفیت بسته و نه تنها برای رفع مشکلات این حوزه وارد عمل نمی‌شود بلکه خود به مانعی برای این رونق این صنعت تبدیل شده است.

■ ورود بخش خصوصی الزامی است

وجود مواد اولیه در داخل، طرح و نقشه، برخورداری از دانش فنی، نیروی کار ماهر و نداشتن وابستگی به تکنولوژی خارجی، سبب شده فرش دستباف نه تنها در همدان بلکه در دیگر استان‌ها از هر نظر در حوزه اقتصاد صنعتی برجسته به شمار رود.

صنعتی که بنا به گفته کارشناسان و مسئولان استان همدان بدون ورود بخش خصوصی آینده روشنی در انتظارش نیست. موضوعی که خود دولتی‌ها نیز به آن اذعان دارند. چندی پیش وزیر صنعت، معدن و تجارت در نشست اتاق ایران اعلام کرد: ما خواهان دخالت اتحادیه‌ها و تشکل‌های بخش خصوصی در زمینه صادرات هستیم و از حضور تشکل‌های بخش خصوصی در تصمیم‌گیری‌ها استقبال می‌کنیم اما لازم است که خود آنها وارد عمل شوند و اگر نیازمند اصلاحات هست با همفکری آن را انجام دهیم.

محمدرضا نعمت‌زاده صنعت فرش را از جمله صنایع ارزآوری اعلام کرد که به حضور بخش خصوصی و سرمایه‌گذار نیاز دارد و افزود: مطمئناً نگاه ما، صادرات‌محور است؛ به عنوان مثال اکنون صادرات فرش به خاطر بازارهای خارجی رو به رشد نیست. فرش جزو کالاهای بادوام هنری و صنعتی است اما نمی‌توان انتظار داشت که سالی ۲۰ درصد رشد داشته باشد. از این رو باید از این ظرفیت‌ها نهایت استفاده را ببریم.

گلستان

جاده نفت فاصله گنبد تا اینچه‌برون را نصف می‌کند

مدیرکل راه و شهرسازی گلستان، طول جاده نفت در حوزه شهرستان گنبدکاووس را حدود ۴۵ کیلومتر بیان کرد و گفت این جاده فاصله ارتباطی مرکز شهرستان تا مرز اینچه‌برون را به نصف کاهش می‌دهد.

ابراهیم مبارک‌قدم گفت: در صورت تخصیص اعتبار، عملیات اجرایی قطعه اول جاده موسوم به نفت در حوزه شهرستان گنبدکاووس از سال آینده آغاز می‌شود. وی همچنین از واگذاری یک قطعه زمین در شهرک بهارستان گنبدکاووس برای احداث پارک و فضای سبز به شهرداری خبر داد و گفت: با اقدامات انجام شده طی سال‌های گذشته بخش قابل توجهی از مشکلات اهالی این شهرک رفع شده است. مبارک‌قدم اضافه کرد: برای طرح کمربندی واقع در شرق شهر گنبدکاووس به دلیل نداشتن ردیف اعتباری ماده ۲۱۵، نمی‌توان بودجه تخصیص داد. متأسفانه پل روستای بایلر امسال به علت سیل خسارت دید که طبق مصوبه‌ای بناست کل مسیر و پل بایلر از نقاط حادثه‌خیز، خارج و بازسازی شود که مطالعات آن در سال ۹۶ انجام خواهد شد. مدیرکل راه و شهرسازی گلستان گفت: از دهه فجر سال ۹۴ تا دهه فجر امسال ۲۵۰ پروژه عمرانی راه و شهرسازی در سطح استان گلستان افتتاح شده است.

درختکاری نمادین، جنگل‌های سوخته را احیا نمی‌کند

هفته منابع طبیعی با سوختن ۱۹ هزار و ۶۵۳ هکتار از عرصه منابع طبیعی در سال ۹۵ شروع شد

گزارش ۲

میترا شهبازی

سومین روز هفته منابع طبیعی فرارسید و همچنان در جای جای کشور، مراسم کاشت نمادین درخت برگزار می‌شود. با اینکه در این جشن یک هفته‌ای از مسئولان تا مردم، همگی با کاشت نهال سعی در حفظ محیط زیست دارند، اما در نقطه‌ای دیگر معاون فنی یگان حفاظت از جنگل‌ها و مراتع کشور از آتش‌سوزی ۱۹ هزار و ۶۵۳ هکتار از عرصه منابع طبیعی در سال ۹۵ خبر می‌دهد. موضوعی که نشان‌دهنده این است که به رغم هزینه‌های گزافی که برای درختکاری پرداخت می‌شود، بعد از هفته منابع طبیعی حفاظت از جنگل‌ها به فراموشی سپرده می‌شود. با این تفاسیر باید گفت، اگر جشن درختکاری را در یک روز برگزار می‌کنیم باید ۳۶۰ روز سال، مراسم محافظت از درختان را در برنامه داشته باشیم تا شاهد سوختن هکتار هکتار آنها نباشیم.

■■■

سومین روز هفته منابع طبیعی با شعار منابع طبیعی، جنگلبان، حفاظت و قانون آغاز شده و جشن درختکاری همچنان در اکثر نقاط کشور برگزار می‌شود. این نیز در حالی است که سال ۹۵ برای عرصه منابع طبیعی و محیط زیست با آتش‌سوزی‌های مکرر گران تمام شد. گواه این ادعا هم همین بس که معاون فنی یگان حفاظت از جنگل‌ها و مراتع کشور از آتش‌سوزی بیش از ۱۹ هزار و ۶۵۳ هکتار از عرصه منابع طبیعی در سال ۹۵ خبر می‌دهد و می‌گوید: «در ۱۰ ماهه سال ۹۵، ۲۱۴۶ فقره آتش‌سوزی در عرصه منابع طبیعی داشته‌ایم که مساحتی حدود ۱۹ هزار و ۶۵۳ هکتار را در بر گرفته است.» ناصر اسفندی در همین راستا می‌افزاید: «از این میزان ۵۰۶ فقره آتش‌سوزی در مساحت ۳۷۵۵ هکتار متعلق به جنگل‌های طبیعی و ۱۱۵ فقره آتش‌سوزی در ۸۴۵ هکتار در جنگل‌های دست‌کاشت، ۱۲۹۱ فقره آتش‌سوزی در مساحت ۱۱ هزار و ۷۵ هکتار در مراتع و ۲۳۶ فقره آتش‌سوزی در ۳۹۷۹ هکتار در اراضی جنگلی بوده است.»

■ حریق مهمان اول و آخر جنگل‌ها

حالا با این شرایط که همواره عرصه منابع طبیعی طعمه حریق می‌شود، مسئولان سالی یک هفته را برای احیای جنگل‌های سوخته در نظر می‌گیرند. در این راستا نیز در اسفند ماه هر سال چندین هزار نهال تقدیم دل خاک می‌شود. البته توجه متولیان به جنگل‌کاری به همین جا ختم نمی‌شود و آنها برنامه‌های جسته و گریخته‌ای هم برای ادامه حفاظت از جنگل‌ها را هم در لیست سالانه خودشان دارند که با توجه به حجم آتش‌سوزی‌ها مشخص است که کافی نیستند.

مدیرکل منابع طبیعی لرستان در این راستا می‌گوید: «هرساله ۲۰۰۰ هکتار از جنگل‌های لرستان طعمه حریق می‌شوند.» شیرزاد نجفی با اشاره به اینکه خوشبختانه امسال تنها ۸۸۰ هکتار حریق در استان را شاهد بودیم، می‌افزاید: «به منظور جلوگیری از حریق ۴۰۰ دیده‌بان از افراد بومی، محلی و عشایری را به کار گرفتیم و ۴۰۰ میلیون تومان دستمزد به آنان پرداخت کردیم تا از انبوه آتش‌سوزی‌ها بکاهیم.» بنابراین با توجه به اینکه نیمی از عرصه منابع طبیعی با به کارگیری این همه نیروی کمکی، باز هم در سال جاری گرفتار حریق شده است، موضوع دیگری به نام کمبود تجهیزات آتش‌نشانی مطرح می‌شود. اغلب استان‌های درگیر حادثه با معضل نبودن تجهیزات آتش‌نشانی مواجه هستند و آتش‌نشانان و محیط‌بانان با دست‌های خالی و استفاده از بیل و سطل خاک قصد خاموش کردن چندین هکتار جنگل را در سال جاری بر عهده داشتند. موضوعی که اغلب حافظان محیط زیست را هم دچار حادثه می‌کند.

■ عمدی بودن ۹۰ درصد آتش‌سوزی‌ها

البته لرستان با آتش سوزی سالانه بیش از ۲هزار هکتار از عرصه منابع طبیعی در ردیف استان‌های پرحادثه قرار نمی‌گیرد. بر اساس آمار منتشر شده، استان‌هایی که در سال جاری بیشترین خسارت را به دلیل حریق متحمل شده‌اند، به ترتیب استان‌های اصفهان، گلستان و همدان بوده‌اند. همچنین بیشترین میزان آتش‌سوزی از نظر مساحت به ترتیب در استان‌های فارس، اصفهان و خوزستان رخ داده است. بنابراین بر اساس این اطلاعات و به گفته مسئولان بیشترین آتش‌سوزی‌ها از نظر تعداد با نسبت ۵۶ درصد در استان‌های زاگرسی، ۱۵ درصد در استان‌های شمالی و ۲۹ درصد در سایر نقاط بوده است. نکته حائز اهمیت نیز این است که ۹۰ درصد آتش‌سوزی‌ها به گفته مسئولان، عمدی رخ داده است. موضوعی که ضرورت حفاظت بیشتر از منابع طبیعی را نشان می‌دهد. علاوه بر تمام آنچه تاکنون گفته شد، تغییر کاربری جنگل‌ها، ویلاسازی‌های غیرمجاز، خشکسالی و کمبود منابع آبی، شیوع انواع آفت‌های مخرب جنگل‌ها از دلایل عمده تخریب جنگل‌ها در سال‌های اخیر به شمار می‌رود. بنابراین مسئولان به جای اینکه یک هفته را برای درختکاری نمادین در نظر بگیرند، اول از همه باید برنامه‌ای جامع برای حفاظت از درختان کاشته شده را در لیست فعالیت‌هایشان قرار دهند تا این همه هزینه گزاف یک شبه به باد نرود.

نقد و نظر

محمدرضا سوری

چاه‌های غیرمجاز کرمان عامل ریزگردهای آینده

به گفته بسیاری از کارشناسان استفاده بیش از حد از منابع آبی یکی از مهم‌ترین دلایل خشک شدن تالاب‌ها و دریاچه‌ها به شمار می‌رود که تأثیر بسیاری بر بروز ریزگردها داشته است، در این میان یکی از عواملی که تأثیر بسیاری در خشک شدن این مکان‌های طبیعی دارد حفر چاه‌های زیاد و غیرمجاز در برخی استان‌هاست. در این میان وجود نزدیک به ۱۴هزار چاه غیرمجاز در کرمان که به عنوان یکی از استان‌های گرم و خشک کشور معروف است موجب شده تا این منطقه در شرایط بحرانی قرار بگیرد. این موضوع سبب شد تا چند روز پیش رئیس جهاد دانشگاهی کرمان در هشداری اعلام کند: وجود نزدیک به ۱۴ چاه غیرمجاز در این استان موجب شده تا در آینده نزدیک این منطقه مانند خوزستان دچار پدیده ریزگردها شود.

■■■

با وجود اینکه در چند سال اخیر کاهش بارندگی‌ها، استان کرمان را به یکی از مناطق خشک کشور تبدیل کرده با این وجود تاکنون اقدام مؤثری برای مدیریت آب در این منطقه انجام نگرفته است، که گواه این مدعا وجود حدود ۲۲ هزار چاه است که از این تعداد نزدیک به ۱۴ هزار چاه غیرمجاز و فاقد هرگونه مجوز هستند. مدیر عامل شرکت آب منطقه‌ای استان کرمان در این خصوص به «جوان» می‌گوید: «با وجود اینکه این منطقه جزو مناطق خشک و کم آب در کشور به شمار می‌رود با این وجود تاکنون نتوانسته‌ایم اقدام مؤثری برای مدیریت آب انجام دهیم.» محمدرضا بختیاری با اشاره به معضل وجود چاه‌های غیرمجاز در مناطق مختلف استان می‌افزاید: «در حال حاضر از ۲۲ هزار چاه موجود نزدیک به ۱۴ هزار چاه غیرمجاز و بدون مجوز وجود دارد.» وی ادامه می‌دهد: «با توجه به این بحران جا دارد جلوی حفر چاه‌های غیرمجاز گرفته شود چراکه این موضوع به شدت برروی کاهش آب‌های زیرزمینی که مهم‌ترین تأمین کننده آب این استان به شمار می‌روند تاثیر منفی گذاشته است.»

■ شوری و سختی آب نتیجه وجود چاه‌های غیرمجاز

بررسی‌ها نشان می‌دهد آب بیشتر مناطق روستایی در استان کرمان از گذشته دور دارای طعم شور و سختی بوده اما در حال حاضر با کاهش آب‌های زیر زمینی به شدت بر این میزان افزوده شده است. مدیر عامل شرکت آب منطقه‌ای استان کرمان در این خصوص می‌گوید: «هم‌اکنون هرساله ۱/۱ میلیارد مترمکعب آب به صورت منفی از دشت‌های کرمان برداشت می‌شود که این موضوع تأثیر بسیاری بر کاهش منابع آبی و شدت شوری و سختی آب گذاشته است.» بختیاری می‌افزاید: «این موضوع موجب شده تا در برخی از مناطق استان مانند شهرستان انار به خاطر بالا بودن سختی و شوری آب برروی چاه‌ها آب‌شیرین کن نصب شود.» وی با اشاره به کاهش میزان بارندگی‌ها می‌گوید: «در حال حاضر وجود چاه‌های غیرمجاز که متأسفانه هر روز نیز بر تعداد آنها افزوده می‌شود به شدت بر این بحران افزوده است.»

■ مقابله با چاه‌های غیرمجاز

بحرانی شدن وضعیت حفر چاه‌های غیرمجاز در کرمان موجب شد تا مسئولان آب این منطقه برای مقابله با بروز بحران کم‌آبی جلوی حفر این چاه‌ها را بگیرند. معاون بهره‌برداری و حفاظت از منابع آب شرکت آب منطقه‌ای کرمان در این خصوص می‌گوید: «رشد قارچ گونه این چاه‌ها در استان موجب شد تا برای حفظ منابع آب زیرزمینی مجبور شویم ۸۴۹ حلقه چاه غیر مجاز را پر و غیر قابل استفاده کنیم.» علی عرب‌پور با اشاره به اقداماتی که در این زمینه صورت گرفته است می‌افزاید: «از بهره‌برداری بیش از حد ۱۴۹ حلقه چاه آب که اضافه بهره‌برداری داشتند جلوگیری به عمل آمد همچنین تعداد ۲ هزار و ۷۰۵ دستگاه کنتور هوشمند بر روی چاه‌های کشاورزی نصب شد.» این در حالی است که به گفته رضا کامیاب مقدس رئیس جهاد دانشگاهی کرمان درصورت برخورد نشدن با چاه‌های غیرمجاز و استفاده بی‌رویه از منابع آبی استان، در آینده نزدیک این منطقه مانند خوزستان دچار پدیده ریزگردها خواهد شد.

گذری بر استان‌ها

■ آذربایجان‌غربی: سرپرست بانک توسعه تعاون آذربایجان‌غربی با بیان اینکه ۷۰ درصد از تسهیلات مربوط به مصوبات کارگروه تسهیل و اشتغال در استان پرداخت شده است و تسهیلات برخی افراد به دلیل نواقص موجود در پرونده تکمیل نشده است، گفت: این بانک آمادگی کامل برای پراخت وام افراد باقی مانده در مصوبات کارگروه تسهیل و اشتغال را در تا پایان سال دارد. مهدی تقوی بابیان اینکه بانک توسعه تعاون بیشتر در زمینه توسعه کشور قدم برمی‌دارد گفت: تفاهم‌نامه‌ای میان این بانک با بنیاد شهید و اتاق اتحادیه سراسری فرش ایران بسته شده که این بانک توانسته به تمامی تعهدات مالی خود در قبال این بانک‌ها عمل کند.

■ البرز: سرپرست معاونت استانداری و فرمانداری ویژه کرج گفت: نظارت بر کیفیت محصولات و قیمت کالاها در این شهرستان تشدید می‌شود. علی قنبر زمانی افزود: بر همین اساس دستگاه‌های نظارتی موظف هستند در آستانه شب عید و در طول تعطیلات نوروز، به صورت روزانه گزارش‌های خود را به فرمانداری ارسال کنند. وی در ادامه به ضرورت نظارت مرکز بهداشت شهرستان کرج بر فعالیت رستوران‌ها و مراکز طبخ غذا، به ویژه در مسیرهای تردد مسافران نوروزی تأکید کرده و خاطرنشان کرد: شلوغی شب عید نباید باعث شود کنترل بر فعالیت اصناف کاهش یابد، بلکه باید با جدیت بیشتری بر این امور نظارت شود.

■ چهارمحال و بختیاری: در دومین همایش بزرگداشت روز ملی آب که با حضور جمعی از فعالان اقتصادی و نمایندگان دستگاه‌های دولتی برگزار شد، با اهدای تندیس و لوح همایش از شرکت شهرک‌های صنعتی چهارمحال و بختیاری به عنوان دستگاه برتر تقدیر شد. مدیرعامل شرکت شهرک‌های صنعتی چهارمحال و بختیاری در این باره گفت: این همایش با پیام رئیس مجلس شورای اسلامی و به همت مرکز ملی مطالعات راهبردی کشاورزی و آب اتاق ایران برگزار شد. علیرضا شفیع‌زاده افزود: مدیریت بحران آب، اتخاذ تدابیر کارآمد مبتنی بر تعامل همگانی، جلب سرمایه‌های اجتماعی در راستای مقاصد تعادل بخشی، تمرکز بر ارتقای بهره‌وری و اولویت خاص بر حفظ محیط‌زیست از اهداف اصلی این همایش بود که نمایندگی سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد در ایران (FAO)، کرسی یونسکو در بازیافت آب، شرکت مدیریت منابع آب ایران، شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور، معاونت آب و خاک وزارت جهاد کشاورزی و همچنین سازمان حفاظت محیط زیست در اجرای آن مشارکت داشتند.

■ خراسان شمالی: مدیر امور باغبانی سازمان جهاد کشاورزی خراسان شمالی گفت: پیش‌بینی می‌شود ۱۲۰ هزار قلمه ریشه‌دار گل محمدی و ۳۰۰ نوع گیاه دارویی آویشن باغی، مریم گلی، بادرنجبویه و به‌لیمو در این دو واحد تولید شود. محمدعلی شریکیان افزود: پارسال قلمه گل محمدی مورد نیاز استان، از آذربایجان شرقی تأمین شد. پایه‌های رویشی گزیلا و پیرداف برای تولید نهال رویشی گیلاس و گلابی و به، ارقام گردو چندلر، فرانکت، فرنو و رند برای ایجاد باغ گردوی مادری و تولید نهال گردو پیوندی برای این دو نهالستان تأمین شد.

■ هرمزگان: دبیر شورای ترافیک استان هرمزگان اعلام کرد: ۲۵۵ دستگاه تاکسی و اتوبوس در ایام نوروز به ناوگان حمل و نقل شهر بندرعباس اضافه می‌شود که از این تعداد ۲۳۰ دستگاه تاکسی و ۲۵ دستگاه اتوبوس است. عبدالرسول دهقانی با اشاره به برنامه‌ریزی‌های صورت گرفته برای اجرای طرح ترافیک نوروزی در استان، بیان داشت: هرمزگان به واسطه دارا بودن جاذبه‌ها و آب و هوای مطلوب در بهار مورد استقبال و توجه هموطنان قرار می‌گیرد و امسال پیش‌بینی می‌شود سفرها از رشد قابل توجهی برخوردار باشد.